

Kılıçdaroğlu, Sosyalist Enternasyonal ve Ekonomik Krizler

İçeriği Yazan: [Mehmet ÇAĞIRICI](#) [1] Zaman: Paz, 02/09/2012 - 09:34

Güney Afrika Cumhuriyetinde yapılan son toplantısında CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu Sosyalist Enternasyonalin başkan yardımcılığına seçildi. Toplantıda bir konuşma yapan ve yine katılımcılara "Yoldaşlar" diye hitap eden Kılıçdaroğlu, özellikle ekonomik krizler üzerinde durarak Sosyalist Enternasyondan **"Ekonomik Krize ve İşsizliğe çare"** olabilecek **yeni politikalar geliştirmesini** beklediğini vurguladı.

Ekonomik krizlerin ve artan işsizliğin vebalini **"neoliberal"** politikalara yükleyen Kılıçdaroğlu, sözlerine şunları da ekledi: **"İnsanı odağına almayan hiçbir politika sürdürülemez. Bu nedenle yaşadığımız krizlerden gerekli dersleri çıkararak ekonomik dengeleri finansal piyasaların risk iştahına emanet etmeyecek politikaları bulmalıyız. Kriz bize önemli bir ders verdi. Son küresel krizle finansal kesimin başıboş bırakılamayacak kadar önemli olduğunu da öğrendik. Atılan tüm bu adımlar önemlidir, ancak yeterli değildir. Finansal sistemi yeniden düzenlemeye yönelik reform iştahı giderek kaybolmaktadır."**

Kılıçdaroğlu, ekonomik krize ve artan işsizliğe çare için hâlâ Sosyalist Enternasyondan medet ummaktadır. Oysaki II. Sosyalist Enternasyonalin 123 senelik tarihinde veya son Sosyalist Enternasyonalin 61 senelik tarihinde, dünyada krizler ve işsizlik sorunu hep var olmuş olmasına rağmen, bu sorunları çözebilecek **hiçbir politika üretilmemiştir**.

Buna karşılık ekonomik veya mali krizlerin ve işsizliğin nedenleri çok daha önceleri, 160 sene önce Almanya'da **Karl Marks** tarafından analiz edilerek, **çareleri de gösterilmiştir**.

Krizlere ve işsizliğe; ekonomisinin ve üretiminin ana araçlarının, en büyük amacı en yüksek kârı elde ederek daha da zenginleşme olan sermaye sınıfının özel mülkiyetinde olduğu kapitalist sistemin bizzat kendisi neden olmaktadır. Bu sorunların tek çözümü vardır; o da **kapitalizmi sistem olarak aşmak ve sosyalizmi kurmaktır**.

Karl Marks; toplumsallaşmış sermayenin özel şahısların elinde olmasından dolayı, kamusal, toplumsal çıkarlara göre planlı, koordineli ve denetimli bir üretimin yapılamadığı kapitalizmde, **üretimden kaynaklanan ekonomik krizleri**, emtia ve işgücü piyasalarında oluşan **arz ve talep arasındaki dengesizliklerle** açıklamaktadır. Arz ve talep arasındaki bu dengesizliklerinin **bir nedeni; plansız, eşgüdümsüz ve anarşik üretim** ise, **diğer nedeni**; sermaye sınıfının daha fazla kârı için işçi ve memur maaşlarının **ulusal gelirden aldığı payın zaman zaman azalmasıdır**. Emekçilerin zaman zaman ulusal gelirden daha az pay almaları; onların reel satın alma gücünü azaltmakta, dolayısı ile bu durum piyasalara talep tarafında düşmelere, arz tarafında görece bir artışa neden olmaktadır.

Kapitalizmde üretimden kaynaklı ekonomik krizler son yıllarda çok daha derinleşip, sıklaşırken buna **büyük ve yıkıcı finans krizleri de eklenmiştir. İşsizlik** artık tamamen kronikleştiği gibi son

Sosyal Medya: [Facebook](#) | [Twitter](#)

2007/2008 küresel finans kriziyle birlikte **korkunç boyutlara ulaşmıştır**.

Karl Marks'a göre **kapitalizmde işsizlik**; diğer bazı karşı etkilere rağmen, genellikle sürekli artış gösteren **kaçınılmaz ve nesnel bir eğilimdir**. Çünkü kapitalizmde özel kişilerin elinde bulunan sermayenin; çağımızda yükselen bilim ve teknoloji nedeniyle, tesis, araç, donanım vs. gibi bölümü için yapılan yatırımların artışı, istihdam için yapılan yatırımlardan daha fazla olduğundan, **üretim sürecinde kâr oranı genellikle düşme eğilimindedir**. Yani kapitalizmde zamanla reel sektörde, yani üretici sektörlerde kâr etme oranı **azalmaktadır**. Bu da sermayedarları; üretimden uzaklaştırıp, finans sektöründeki riskli yatırımlara yöneltmektedir. Sonuçta bu **nesnel** süreç toplumda zamanla iki toplumsal sorunun oluşmasına ve yoğunlaşmasına neden olmaktadır:

1) İşsizlik giderek artmakta,

2) Finans sektöründe ise balonlaşma ve spekülasyonlar azgınlaşmaktadır.

Kısaca; **ekonomik ve mali krizleri ve işsizliği toplumsal yaşamdan büsbütün silmek için**, demokratik bir halk yönetiminde büyük reel ve finans sermaye kamulaştırılarak, piyasalarda ulusal arz ve talep arası dengeyi sürekli gözetebilecek planlı ve eşgüdümlü bir toplumsal üretim ve finans yönetimiyle **toplumu ve ekonomisini yeniden düzenlemek şarttır**.

Kapitalizmde krizlerin ve işsizliğin nedenlerini ve çözümlerini teorik ve mantıksal açıklamasını yaptıktan sonra; şimdi de bu konuları, somut olarak yeryüzünde yaşanan son yıllardaki ekonomik-mali olaylar ve olgular bağlamında değerlendirmeye çalışalım:

Son 25-30 yıl içinde yeryüzünde çok büyük siyasal değişimler olmuştur. En başta SSCB ve Doğu Avrupa'da var olan reel sosyalizm çökmüş; böylece bir yandan soğuk savaş sona ermiş; fakat diğer yandan da emperyalizm ABD liderliğinde dünyaya tek kutuplu olarak egemen olmuştur.

1980 başlarında yükselen **Neoliberalizm**, soğuk savaşın bitimiyle **küreselleşme** denen süreçle kasırga gibi bütün yeryüzünü etkisi altına almıştır. Bu süreçte Asya ve Latin Amerika'da bütün güçlüklerle rağmen varlığını sürdürmeye çalışan sosyalist ülkelerle, Türkiye gibi antiemperyalist savaşıla bağımsızlıklarını kazanan ulus devletler tam cepheden emperyalizmin çeşitli saldırılarına uğramıştır. Günümüzde bu saldırılar Suriye, Lübnan, Türkiye, İran vs. gibi Ortadoğu ülkeleri için halen kanlı biçimde sürmektedir.

Ancak; **Yeni Muhafazakârlığı** kendisine ideolojik bayrak yaparak **küreselleşme** süreciyle **Neoliberalizmi** bütün yer küresine yaymaya çalışan, bu amaçla ulus devletleri kontrol etmeye, onları gerekirse **renkli karşı devrimlerle parçalamaya**, gerekirse zorla işgal etmeye uğraşan emperyalizmin bu iştahı son on sene içinde giderek kursağında kalmaktadır. Çünkü yeryüzünde ekonomik, sosyal ve siyasi koşullar giderek onun aleyhine; sosyalizmin, ulusal ilericiliğin ve bağımsızlığın lehine değişmektedir. Bu bağlamda değişen koşulları aşağıdaki gibi özetlemek olanaklıdır:

• Uluslararası finans dengelerin köklü değişimi

2000'li yılları öncesindeki cari ödemeler dengesi, emperyalist "merkez" ülkelerin lehine, "çevre" ülkelerin aleyhine iken, son 10 yıl içinde bu denge tam tersine dönmüştür. Japonya istisna olmak üzere, başta bir numaralı emperyalist ABD ve Avrupa Birliği (AB) içindeki emperyalist ülkelerin cari işlemleri olağan üstü bozulmuştur. Çin Halk Cumhuriyeti ve petrol ihraç eden ülkeler cari işlem fazlası verirken Almanya hariç bütün emperyalist ülkeler cari açık vermişlerdir. Özellikle ABD emperyalizminin son Afganistan ve Irak işgali, kendisine 4,5-5 trilyon dolar civarında büyük bir bedele mal olmuş; kendi toplumunun tüketim çılgınlığının da etkisiyle trilyonlarca dolar bütçe açığı vererek, trilyonlarca dolar borçlanmıştır. ABD emperyalizmi artık kendisi bu açığını özellikle sosyalist Çin Halk Cumhuriyetinden ve Petrol ihraç eden ülkelere dünya parası olan kendi ulusal parası dolarları büyük rakamlarla ithal ederek, yani borçlanarak finanse etmek zorunda kalmıştır.

- **Uluslararası tek taraflı veya karşılıklı bağımlılıkların artması**

Son yirmi yılda dünyada popülist olan küreselleşmenin getirdiği uluslararası ekonomik ve mali

İlişkilerin entegrasyonu, birbirlerine karşılıklı veya çevre ülkelerin emperyalist merkez ülkelere olan **bağımlılık** sorununu daha da **artırmış**, dolayısı ile birinde ortaya çıkan sorun ve handikaplar süratle diğerlerini de doğrudan etkilemektedir. ABD, AB ve Japonya gibi emperyalist blokların ülkeleri arasındaki karşılıklı bağımlılıklar yoğunlaşırken, birçok geri kalmış veya gelişmekte olan ülkelerin emperyalizme ve küresel finans kapitale olan bağımlılıkları daha da artmıştır. Örneğin Türkiye'nin son 10 yılda dış borcu 2,5 misli artmış; ülkeyi 120 milyar dolar sıcak para istila etmiş, cumhuriyetin inşa ettiği stratejik önem taşıyan tesisler ve ülke toprakları yabancılara satılmıştır.

- **Küresel çapta finans sektöründe oluşan balonlaşma**

Günümüz dünyasında emperyalist-kapitalist sistem içinde finans piyasalarındaki spekülasyon ve manipülasyonlar nedeniyle oluşan, reel ekonomide gerçek varlık değerini asla karşılamayan sanal ve ir reel şişkinlikler veya köpükler olağanüstü boyutlara ulaşmıştır.

IMF verilerine göre 1990 yılında dünyada kredi türevleri işlem hacmi 3,5 trilyon dolar ile dünya reel üretimin % 27 'ne eş değer iken, bu rakam 2007 de 380 trilyon dolara ulaşarak, dünya toplam üretim hasılatının % 778 'ine ulaşmıştır. Bu durum 17 yılda dünya finans balonunun dayanabileceğinin, yani üretici sektördeki değerle örtüşen gerçek değerinin 8 katı daha fazla şişirilmesi demektir.

- **Emperyalist-Kapitalist sistem içi finans piyasalarında kurlsızlıkların etkileri**

- Son yirmi yılda özellikle bilişim ve iletişim alanında yaşanan olağanüstü teknolojik gelişmenin verdiği ivmeyle birlikte küresel finans kapital; değişik fonlar, özellikle Hedgefonds biçiminde küresel çapta spekülatif, fakat olağanüstü riskli finans ilişkilerini ve yatırımlarını yaygınlaştırabilmiştir. Birçok ulus devlet ulusal para ve mali politikalarında ulusal korunma önlemlerinden vaz geçerek, bu spekülatif yatırımlara kapılarını ardına kadar açmışlardır. Sonuçta bu ülkeleri "sıcak Para" seli basmıştır. Türkiye de bu ülkelere dâhildir. Özellikle 1980 sonrası yıllarda yayılan **Neoliberalizm** akımı ile birlikte küresel finans piyasalarını karakterize eden özellik kurlsızlık, kargaşa ve başıboşluktur. Emperyalist-Kapitalist sistemin **finans piyasaları adeta bir kumarhaneye dönüşmüştür**.

Emperyalist-kapitalist sistem ve onunla birlikte **insanlık**; küresel çapta emperyalizmin aleyhine değişen finans dengelerinin, artan ve yoğunlaşan uluslararası karşılıklı veya tek taraflı bağımlılıkların, olağanüstü şişen mali piyasaların ve nihayet dünya çapında yaygınlaşan kurlsızlık ve kargaşanın bedelini, bu balonun 2007/2008 mali kriz olarak patlamasıyla ağır bir biçimde ödemiştir. Bu krizin sonuçları ve etkileri az-çok hlen devam etmektedir.

Sonuç olarak emperyalist-kapitalist sistem insanlığa sürekli toplumsal sorunlar üretmektedir. Bu sistemin kendi ürettiği bu sorunları ne çözmeye ilgisi vardır ne de iradesi vardır. Zaten istese de kendi yapısı ve niteliğini koruduğu sürece, çözmesi hemen hemen olanaksızdır! Bırakalım çözmeyi sorunlar gittikçe büyümekte ve artık kangren haline gelmektedirler. Ancak emperyalist-kapitalist sistem giderek zayıflamakta, bu da sistemi aşmak için mücadele eden başta emekçiler olmak üzere bütün ilerici güçlerin elini daha da güçlendirmektedir

Öte yandan; kendisine karşı tarihsel olarak gelişen devrimci emekçi hareketini pasifize etmek, onu büyük sermaye ile uzlaşmaya ikna etmek için oluşan Avrupa'daki emperyalist ülkelerinin "Sosyal Demokrasi" hareketi ise bu kriz ortamında emekçilerin çözüm arayışlarını ve mücadelelerini

körleştirmek için ya "neoliberal" çözümlere sarılmaktalar ya da **somut çözüm göstermeden, soyut ve içi boş vaat ve taleplerle onları oyalamaktadırlar!**

Mehmet ÇAĞIRICI

mehmet.cagirici [2]@politikadergisi.com

Yorumlar

- [Eko-Politik](#) [3]
- [İç Siyasa](#) [4]

Kaynak URL (29/04/2024 - 01:50 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/makale/kilicdaroglu-sosyalist-enternasyonal-ve-ekonomik-krizler>

Bağlantılar:

[1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/mehmet-cagirici>

[2] <mailto:mehmet@cagirici>

[3] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/eko-politik>

[4] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>